

MARJOLEIN VAN DER KOLK

MIJN BERLIJN

Samariterstra

MIJN BERLIJN

Marjolein van der Kolk

Mijn Berlijn

Uitgegeven door Xander Uitgevers BV
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Ontwerp omslag en binnenwerk: Studio Marlies Visser
Omslagbeeld en fotografie binnenwerk: Marjolein van der Kolk
Auteursfoto: Kai Mai
Zetwerk: Muus & co

Copyright © 2015 Marjolein van der Kolk en
Xander Uitgevers BV, Amsterdam

Eerste druk 2015

ISBN 978 94 0160 304 1 | NUR 500

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren.
Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen, dan
kunt u contact opnemen met de uitgever. Niets uit deze uitgave
mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotoko-
pie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

inhoud

Hallöchen!	8
Mijn Berlijn	11
De ultieme checklist	11
Die toren	20
Een rondje door mijn Friedrichshain	23
De perfecte relaxzondag	34
Proef Berlijn: warme lunch	47
Ons Berlijn	51
De volkstuin voor iedereen	51
Fotohokjes	52
Zingen met en tussen de Berlijners	54
Het ecosysteem van een bierflesje	56
Bewuste Berlijners	61
Wat zegt de straat?	70
Proef Berlijn: wereldse keuken	75
Grenzeloze vrijheid	77
Prachtige parken	77
Wandelen langs het water	82
Tempelhofer Freiheit	89
Fiets over de grens van de Berlijnse Muur	92
Een brug die herenigt	102
Verlaten en (niet) vergeten	104
Zwemmen in de Spree	110
Borrelen op hoogte	111
Straatkunst	113
Proef Berlijn: streetfood-markten	120
Een stad met een verhaal	123
Een stad zonder centrum	123
Hoe je struikelt over de geschiedenis	128
Olympische propaganda	130
Eeuwige rust	134
Op de wacht	136
Russische soldaten herdacht	141
Stations met een verhaal	144
Proef Berlijn: Currywurstcultuur	148

(Verborgen) schoonheid 151

Berlijnse hofjes	151
Weelderige paleizen	156
Minder is meer	160
Op wereldreis in Berlijn	162
Bombastische DDR-architectuur rondom Alexanderplatz	163
Chic Charlottenburg	170
Mooi van Ielijkheid	176
Proef Berlijn: Kaffee und Kuchen	179

Een tweede leven 183

Hergebruikt als club	183
Een industrieterrein als culturele trekpleister	187
Moderne kunst op een historische locatie	192
Shoppen in bikini	194
Niet te vergeten dingen	197
Proef Berlijn: eten op een bijzondere locatie	201

Charme der seizoenen 206

Het Berlijnse klimaat	206
<i>Lente</i>	207
Bloesem langs de Berlijnse Muur	207
Parken in bloei	208
Karneval der Kulturen	211
<i>Zomer</i>	211
Alles open air	211
Naar het strand	217
Zomerse bars	219
<i>Herfst</i>	222
Herfstwandeling	222
Vliegeren	223
Bonte lichtprojecties	223
<i>Winter</i>	224
Kerstmarkten	224
Alternatieve kerstmarkten	226
Knusse bars	227
Ganz gemütliche bars en leescafés	227
Stomen en zweten	227
Jaarlijkse feestdagen en evenementen	230
Proef Berlijn: regionale en seizoensgebonden specialiteiten	237

Hallöchen!

‘Berlijn? Wat moet je nou in die grauwe stad?’ hoorde ik regelmatig toen ik in 2006 besloot een tijdje in Berlijn te gaan studeren. Berlijn had nogal te kampen met een wankel imago, dat werd veroorzaakt door horrorverhalen uit de Tweede Wereldoorlog, herinneringen aan de Koude Oorlog en een saai beeld van de Duitsers. Bovendien was ‘Duits maar een lelijke taal’. Zelf was ik nog nooit in Berlijn geweest maar ik wilde het graag met eigen ogen zien.

Die eerste dag in Berlijn vloog voorbij. In de auto van mijn ouders gaf mijn vader ons een privétoer. Hoewel hij al 25 jaar niet in Berlijn was geweest en de stad in die tussentijd nogal veranderd was, navigeerde hij ons feilloos langs alle bezienswaardigheden. Siegestsäule. Brandenburger Tor. Even snel uitstappen bij de Reichstag voor een foto en weer verder... De verhuisdozen moesten tenslotte nog uitgepakt worden!

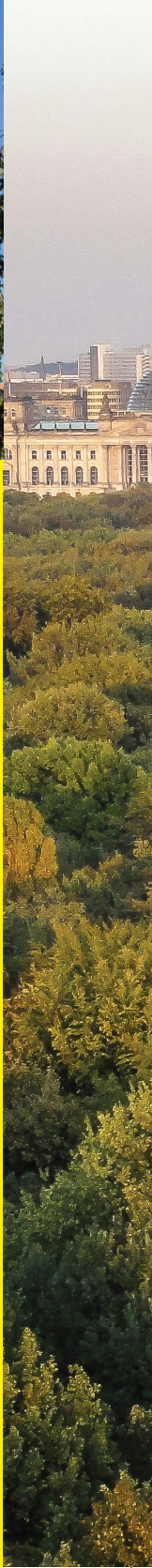
Gelukkig heb ik de dagen, maanden en jaren die daarop volgden meer tijd gehad om Berlijn te ontdekken. Steeds wist Berlijn

me weer te raken, te boeien en te verrassen. En dat doet ze nog altijd. Dat saaie en grauwe imago lijkt, samen met het verwoeste naoorlogse Berlijn, voorgoed te zijn verdwenen. Wat overblijft is een stad waar de sfeer relaxt is, waar achter bijna iedere straathoek een indrukwekkende geschiedenis zit en waar innovatie en verandering aan de dagelijkse orde zijn. Daarom is in Berlijn geen bezoek hetzelfde.

In *Mijn Berlijn* wil ik je het Berlijn laten zien dat mijn hart heeft veroverd. De stad die me altijd keuzestress bezorgt omdat er zo veel te doen is, maar me ook weer zo op m'n gemak kan stellen, omdat het hier niet uitmaakt wie je bent, wat je doet of hoe je eruitziet. Laat me je voorstellen aan de stad met vele gezichten.

Liebe Grüße,
Marjolein van der Kolk

berlijn-blog.nl
[Twitter.com/berlijnblog](https://twitter.com/berlijnblog)
[Facebook.com/berlijnblog](https://facebook.com/berlijnblog)
[Instagram.com/berlijnblog](https://instagram.com/berlijnblog)

Mijn Berlijn

Berlijn is de stad waar ik woon. Maar Berlijn is zo veel meer dan mijn woonplaats alleen. Het is de plek waar alles mogelijk is. De stad waar je binnen één dag de Tango kan leren tussen historische musea, kan lunchen in een kraakpand, kan dineren in een chic hotel en in een oude fabriek kan dansen tot de zon opkomt. Waar je zowel hip als onhip kunt zijn. Waar je gewoon lekker jezelf kunt zijn. Ik wil Berlijn laten zien door de ogen van een Berlijnliefhebber.

DE ULTIEME CHECKLIST

Hoe je je Berlijnbezoek indeelt, is natuurlijk geheel aan jou. Ik ga het liefst buiten de gebaande paden en dat combineer ik graag met bezienswaardige plekken die iets vertellen over de stad. Niet om te kunnen zeggen dat ik er ben geweest, maar omdat ze iets zeggen over de geschiedenis en sfeer van de stad – ze leggen de ziel van de stad bloot. Ook in Berlijn zijn er klassiekers die je een keer gezien moet hebben. Toeristisch of niet, sommige bezienswaardigheden zijn nu eenmaal de moeite waard. En hoe vaak ik er ook kom, deze locaties vervelen zelfs niet bij het tweede, derde of vierde bezoek.

Reichstag – Bezoek het Duitse parlamentsgebouw

De Duitse regering heeft een veelbewogen geschiedenis achter de rug. De Reichstag, in 1894 als parlamentsgebouw gebouwd, is in 1939 verwoest door een brand. Tijdens de Koude Oorlog kwam het geruïneerde gebouw in West-Berlijn te liggen en verhuisde het parlement van de Bondsrepubliek Duitsland naar Bonn. De Reichstag werd gedegradeerd tot vergaderplaats waar het parlement slechts sporadisch bijeenkwam. Na de val van de Berlijnse Muur stemde het herenigde Duitse parlement voor een terugkeer naar de Berlijnse Reichstag, waar ze op 2 december 1990 hun eerste vergadering voerden. Inmiddels is de Reichstag geheel gemoderniseerd en het toonbeeld van historische bouw en moderne architectuur. Het hoogtepunt is de spiraalvormige en transparante koepel van glas en spiegels. Na aanmelding kun je de koepel bezoeken. Vanaf hier heb je ook nog eens een fantastisch uitzicht over de stad.

Rondom de Reichstag is een hypermoderne regeringswijk gebouwd aan de Spree, met panden die bestaan uit veel beton en glas. De nieuwe parlamentsgebouwen staan op voormalig grensgebied in het voormalige West-Berlijn (Marie-Elisabeth-Lüders-Haus) en Oost-Berlijn (Paul-Löbe-Haus). De voetgangersbrug tussen de parlamentsgebouwen symboliseert het samengroeien van West- en Oost-Duitsland.

Adres: Platz der Republik 1

OV: U Bundestag

Goed om te weten: om de Reichstag te kunnen bezoeken moet je je vooraf aanmelden, dit kan online: berlijn-blog.nl/reserveren-reichstag.

Holocaustmonument – Een monument om in te verdwalen

Smalle paadjes en eindeloze gangen zorgen voor een gedesoriënteerd gevoel en bieden geen eenvoudige uitweg. Enorme blokken beton blokkeren je gezichtsveld, je hebt geen flauw idee wat er een paar meter verder te wachten staat. Dit beklemmende gevoel roept het monument ter nagedachtenis aan de omgekomen Joden in Europa elke keer weer op. Een specifieke betekenis heeft ontwerper Eisenman niet aan het monument gegeven. Het is daarom extra bijzonder om uit te vinden wat je zelf ervaart als je door dit massieve monument wandelt en verdwaalt tussen de honderden betonnen blokken. Over smaak valt te twisten, maar of je dit monument nou mooi vindt of niet, indrukwekkend is het in ieder geval.

Adres: Cora-Berliner-Straße 1

OV: S+U Brandenburger Tor

Joods museum – Zie en voel de Joodse geschiedenis

Berlijn heeft ontelbare musea in alle soorten en maten. Een van de mooiste en meest leerzame daarvan is het Joods museum. Je komt hier niet alleen alles te weten over tweeduizend jaar Joodse cultuur en geschiedenis, maar je voelt en beleeft het hier ook echt.

Het door de Joods-Amerikaanse architect Daniel Libeskind ontworpen museum heeft van bovenaf gezien de vorm van een zigzaggende lijn die een gebroken davidsster illustreert. De gebroken lijnen en oneven vlakken die de buitenkant van het gebouw kenmerken, zie je in het interieur van het museum terug. Libeskind wilde daarmee de onzekerheid en desoriëntatie die de Joden in de Holocaust gevoeld moeten hebben symboliseren. Verschillende monumenten in het museum die herinneren aan de Jodenvervolgingen mag je betreden. In de Memory Void bijvoorbeeld, loop je in een kille hoge ruimte over uit staal gemaakte angstige gezichten. Elke stap over de stalen gezichten zorgt voor een groots lawaai en voor rillingen over je rug. Daarmee wil Libeskind aanzetten tot denken, om zeker te stellen dat antisemitisme en Jodenvervolgingen definitief tot de geschiedenis behoren. Sla ook zeker de Holocaust Tower en de Garden of Exile niet over.

Adres: Lindenstraße 9-14
OV: U Hallesches Tor

Prenzlauer Berg – Sfeer proeven in hip Oost-Berlijn

Prenzlauer Berg was ooit een dichtbevolkte arbeidersbuurt. Tijdens de Koude Oorlog kwam de wijk direct langs de Berlijnse Muur te liggen. De bizarre omstandigheden trokken vooral kunstenaars aan: veel door de Tweede Wereldoorlog verwoeste panden werden gekraakt en gebruikt als atelier of uitgaansgelegenheid. Na de Wende kwamen nog meer woningen leeg te staan, omdat de Oost-Berlijners massaal naar het westen vluchtten. Sommige families lieten hun hele huisraad achter. Het werd dus de ideale locatie voor spontane feestjes!

Inmiddels is de rust enigszins wedergekeerd in Prenzlauer Berg. Rebelse dj's lopen nu achter de kinderkar, kapotte negentiende-eeuwse façades zijn prachtig in originele staat teruggebracht en illegale clubs hebben ruimte gemaakt voor gezellige cafés en hippe boetiekjes. Neem een middagje de tijd om rond te kijken in de prachtig gerestaureerde Hufelandstraße, rond te wandelen over de Kollwitzplatz en langs de historische watertoren, of om wat te drinken aan de Helmholzplatz (Café Liebling, Raumerstraße 36 of Wohnzimmer, Lettestraße 6). Ook de Lychener Straße, de Rykestraße en de Oderberger Straße zijn om hun winkeltjes en cafeetjes favoriet.

OV: U Eberswalder Straße